

JAROSLAV HAŠEK (1883 - 1923)

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA ZA SVĚTOVÉ VÁLKY, I.DÍL V ZÁZEMÍ (1921)

Hašek, J.: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války, Československý spisovatel, Praha 1980, třicáté vydání

Děj knížky se odehrává v Praze, bezprostředně po atentátu v Sarajevu na Ferdinanda.

Hlavní postavy – Švejk – Postava vojáka, je velice rozporuplná – na jednu stranu je geniální a na druhou stranu působí jako úplný primitiv, který není schopný normálního života. Svou jednoduchost dokáže obratně využít k řešení zdánlivě neřešitelných situací, při čemž mu pomáhá i jeho prostoduchý a upřímný výraz obličeje. Příběh tohoto hrdiny je jednoduchý – Švejk se neustále potýká s problémy, které si sám nadrobí. Tyto problémy jsou způsobeny tím, že Švejk není schopný pochopit základní principy a zákony armády a neuvědomuje si důsledky svých činů. První díl se odehrává v zázemí a končí tím, že je Švejk převelen na frontu.

Vše začalo konstatováním Švejkovy posluhovačky, že byl zabit císař Ferdinand. Švejk šel tuto skutečnost hned probrat do místní hospody, kde byl společně s hostinským zatčen pro politické narážky na rakouskou monarchii. Před výslechem se v cele setkal s několika dalšími nešťastníky, kteří se do vazby dostali kvůli stejnému problému – hanobení Rakouska. Při výslechu byl prohlášen za blba a poslán k trestnímu soudu a následně vyšetřen soudními lékaři. Ti potvrdili předchozí diagnózu a poslali Švejka do blázince.

V blázinci shledali Švejka simulantem a propustili ho. Ovšem ještě před tím stihl Švejk udělat scénu kvůli tomu, že ho chtěli propustit bez oběda a za to se znovu dostal do vězení. I z toho ho nakonec propustili, ale chtěli z něj dostat další řeči na účet Rakouska, aby ho mohli znovu zatknout, a tak za ním postupně chodili policisté a nenápadně se s ním dával do hovoru. On jim místo toho prodával psy a každou řeč stočil na toto téma.

Když byla vyhlášena mobilizace, jal se Švejk narukovat do armády. Protože měl revma a bolela ho kolena, jeho posluhovačka ho odvezla na vozíku. Vzhledem k tomu, že po cestě vykřikoval nejrůznější agitační hesla, způsobil značný rozruch a zároveň obdiv. Na odvodu prohlásili, že je simulant a poslali ho do vojenské nemocnice. V té považovali za simulanty úplně všechny a léčili je absolutními dietami, prášky na pocení a klystýrem. Ovšem Švejk těmto metodám věřil a odhodlaně podstupoval všechny způsoby této „léčby“. Za nějakou dobu byl převelen do garnizóny. Zde museli všichni vězni pravidelně navštěvovat kázání polního kuráta Otty Katze. Ten však kázání bral s rezervou a byl věčně opilý. Švejk se při jednom kázání rozbředel, aby kurátovi udělal radost. Kurát se nakonec postaral, aby byl Švejk propuštěn a stal se jeho sluhou.

Při posluhování kurátovi zažil mnoho příhod, například při sloužení polní mše, při které Švejk ministroval, nebo když musel Švejk vyhazovat z domu polního kuráta věřitele, kterému kurát dlužil peníze. Nakonec kurát prohrál Švejka v kartách. Vyhrál ho nadporučík Lukáš, velice přísný muž,

který dbal na pořádek, plnění rozkazů, měl rád ženy a byl nadprůměrně inteligentní (oproti ostatním). Na všechny předchozí sluhy byl přísný a neváhal je fyzicky trestat, ale Švejk měl díky svému dobrosrdečnému výrazu výhodu. Dokonale plnil jeho rozkazy a tak si ho nadporučík poměrně oblíbil. Problém měl Švejk ve chvíli, když chtěl nadporučík sehnat psa. Švejk totiž neváhal a ukradl pro něj psa plukovníka Krause, což byl Lukášův nadřízený. Když plukovník přistihl Lukáše se svým psem, byli nadporučík Lukáš i se svým sluhou Švejkem převeleni na frontu.